

دستورالعمل مصرف واکسن آنفلوانزای انسانی- سال ۱۳۹۹

با عنایت به توصیه های بین المللی و تصمیمات کمیته علمی کشوری آنفلوانزا و محدودیت های موجود در تامین واکسن آنفلوانزای مورد نیاز و همچنین سهمیه واکسن آنفلوانزای انسانی اختصاص یافته، دستورعمل نحوه مصرف در گروه های اولویت دار مشمول دریافت واکسن آنفلوانزای فصلی به شرح زیر جهت بهره برداری و اقدام اعلام می گردد.

تذکر:

۱- توزیع واکسن با عنایت به موارد فوق بر عهده معاونت بهداشت محترم دانشگاه با لحاظ نمودن میزان سهمیه تخصیص یافته و اولویت های بهداشتی می باشد.

الف- اولویت یک: کسانی که در درجه اول اهمیت قرار داشته و واکسن را بطور رایگان دریافت می نمایند:

۱- پرسنل (بهداشتی، درمانی، خدماتی، اداری و انتظامات) شاغل در بیمارستان با هماهنگی معاونت محترم درمان: اولویت در این گروه با پرسنل شاغل در بخش یا اتاق ایزوله تنفسی فشارمندی، عفونی، بخش کرونا، فوق تخصصی ریه، ICU، CCU، داخلی، اطفال، اورژانس، آزمایشگاه، زایمان و سایر بخش های ویژه بیمارستانی (انکولوژی، سوختگی و...) می باشد.

• کلیه دانشجویان گروه های پزشکی که در فصل سرما وارد بخش های بیمارستانی می گردند مشمول واکسیناسیون آنفلوانزا می باشند.

• کلیه گروه های اولویت دار در بیمارستان های دولتی که زیر مجموعه وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی نمی باشند، بیمارستان های غیردولتی، خیریه و خصوصی نیز مشمول واکسیناسیون آنفلوانزا می باشند.

۲- کلیه پرسنل نظام بهداشتی کشور شاغل در واحدهای تحت پوشش شامل خانه های بهداشت، پایگاه های سلامت، تسهیلات زایمانی، مراکز جامع خدمات سلامت، ستادهای شهرستان و استان.

۳- کلیه پرسنل شاغل در پایگاه های اورژانس پیش بیمارستانی (۱۱۵) با هماهنگی سازمان اورژانس و مدیریت فوریت های پزشکی.

۴- کلیه پرسنل مستقر در پایگاه های (مراکز) مراقبت بهداشتی مرزی (پایانه های مرزی زمینی، دریایی، هوایی).

۵- پرسنل بهداشتی درمانی شاغل در سایر سازمان ها و ادارات دولتی: با هماهنگی و معرفی نامه دستگاه مربوطه با در نظر گرفتن اولویت های ذکر شده در بندهای ذکر شده.

۶- پرسنل سازمان دامپزشکی و سازمان حفاظت محیط زیست که در قسمت های مرتبط با پرندگان فعالیت می نمایند (برابر معرفی نامه سازمان های مربوطه).

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
معاونت بهداشت - مرکز مدیریت بیماریهای واگیر

۷- پرسنل نیروهای نظامی، انتظامی و امنیتی شاغل در بخش های ارائه خدمات بهداشتی درمانی: با هماهنگی و معرفی اداره بهداشت و درمان نیروهای مذکور (با کسب نظر ستاد کل نیروهای مسلح) با در نظر گرفتن اولویتهای ذکر شده در بند قبلی.

۸- بیماران (HIV/AIDS): با هماهنگی مراکز مشاوره بیماریهای رفتاری دانشگاههای علوم پزشکی.

۹- بیمارانی که به هر علتی دچار ضعف سیستم ایمنی (Immunocompromised) هستند: اولویت با بیماران مبتلا به بدخیمی با یا بدون شیمی درمانی یا رادیوتراپی، گیرندگان پیوند، دیالیزی، تالاسمی ماژور، آنمی سیکل سل، هموفیلی تحت پوشش دانشگاهها با هماهنگی معاونت درمان و انجمنهای مربوطه.

۱۰- گروه های پرخطر در جامعه ایثارگران و جانبازان.

۱۱- پرسنل و سالمندان ساکن در مراکز نگهداری سالمندان، معلولین جسمی حرکتی، معلولین عصبی عضلانی، معلولین ذهنی، بیماران روانی مزمن، کودکان بی سرپرست و زنان آسیب دیده اجتماعی: با هماهنگی سازمان و ادارات کل بهزیستی.

۱۲- مادران باردار که در فصل شیوع آنفلوانزا باردار هستند یا باردار میشوند در معرض جدی ابتلا به آنفلوانزا هستند و پرخطر محسوب می شوند. لذا بالاترین اولویت جهت دریافت واکسن آنفلوانزا را دارند. زنان تا ۲ هفته پس از زایمان نیز مشمول این توصیه می باشند.

ب - اولویت دوم: کسانی که جزو گروه پرخطر محسوب می شوند و با درخواست خود و تجویز پزشک می توانند از طریق بخش خصوصی و داروخانه ها واکسن را دریافت نمایند (منوط به تامین واکسن):

۱۳- افراد دارای بیماریهای مزمن و زمینه ای: شامل بیماری های ریوی (منجمله آسم)، قلبی عروقی، کلیوی، کبدی، نورولوژیک، هماتولوژیک، غدد (منجمله دیابت ملیتوس)، اختلالات متابولیک. اولویت در این بند با گروههای زیر می باشد:

۱. افراد مبتلا به دیابت تیپ یک و تیپ دو که عارضه دار شده اند
۲. مبتلایان به ضایعات نخاعی و بیماریهای عصبی عضلانی.
۳. بیماران دارای سوء جذب قابل توجه یا سوء تغذیه.
۴. بیماران دارای نقص و سرکوب ایمنی از جمله بیمارانی که توسط دارو دچار نقص ایمنی شده اند.
۵. در افراد فاقد طحال (بدنبال طحال برداری و یا نبودن مادرزادی طحال).

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
معاونت بهداشت - مرکز مدیریت بیماریهای واگیر

۱۴- افراد در گروه سنی ۶ ماه تا ۱۸ سال که تحت درمان طولانی مدت با آسپیرین قرار دارند: با توجه به اینکه این افراد در معرض خطر ابتلا به سندرم ری (Reye) متعاقب عفونت با ویروس آنفلوآنزا هستند، مشمول دریافت واکسن آنفلوآنزای فصلی می‌باشند.

۱۵- افراد مبتلا به چاقی مفرط یا چاقی بیمارگونه (شاخص توده بدنی "BMI" مساوی یا بیشتر از ۴۰ برای بالغین).

۱۶- کلیه مسافری که قصد سفر به سایر کشورها را دارند جهت کاهش خطر ابتلا به آنفلوآنزا توصیه می‌شود حداقل ۲ هفته قبل از سفر نسبت به انجام واکسیناسیون آنفلوآنزا اقدام نمایند.

ج - موارد منع مصرف واکسن آنفلوآنزا

۱۷- افراد دارای سابقه واکنش‌های آلرژیک شدید (نظیر آنافیلاکسی) به واکسن و یا هریک از اجزای واکسن.

۱۸- در گروه‌های زیر واکسن آنفلوآنزا باید با احتیاط و با تجویز و تحت نظر پزشک با تجهیزات کافی احیای قلبی ریوی مصرف شود:

۱. افراد دارای حساسیت شدید به تخم مرغ (بروز کهیر شدید، تغییرات قلبی عروقی و افت فشارخون، دیسترس تنفسی، بروز علائم گوارشی و بطور کلی ایجاد واکنش‌های نیازمند دریافت اپی‌نفرین یا مداخلات اورژانسی طبی بعنوان واکنش‌های آلرژیک شدید یا حساسیت شدید تعریف می‌گردند): این افراد باید با نظر پزشک اقدام به دریافت واکسن نمایند و پس از دریافت واکسن بمدت نیم ساعت تحت نظر پزشک در یک مرکز مجهز قرار داشته باشند.

○ افرادی که دارای سابقه آلرژی خفیف به تخم مرغ می‌باشند (فقط خارش و کهیر خفیف) می‌توانند واکسن آنفلوآنزا دریافت نمایند. اما توصیه می‌شود بیماران بعد از دریافت واکسن بمدت حداقل ۱۵ دقیقه در حالت نشسته یا خوابیده به پشت تحت نظر قرار گیرند.

۲. افراد دارای سابقه بیماری گیلن باره در طی ۶ هفته پس از دریافت واکسن آنفلوآنزای قبلی.

۳. افراد دارای بیماری حاد متوسط یا شدید با یا بدون تب.

○ واکسیناسیون تا زمان بهبودی حال عمومی به تعویق می‌افتد.

○ بیماران مشکوک یا مبتلا به بیماری کووید-۱۹ تا زمان رفع علائم بیماری مجاز به دریافت واکسن آنفلوآنزا نمی‌باشند. اندیکاسیون‌های موارد مصرف و موارد منع واکسیناسیون آنفلوآنزا در این گروه همانند موارد اشاره شده می‌باشد.

۴. توصیه می‌شود افراد دارای حساسیت و آلرژی که نیازمند دریافت واکسن می‌باشند در مراکز دارای امکانات و تجهیزات کافی احیای قلبی ریوی، اقدام به واکسیناسیون نمایند.

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
معاونت بهداشت - مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر

د- توجهات:

- ۱۹- در هنگام تزریق واکسن آنفلوانزا توجه به بروشور و توصیه های کارخانه سازنده واکسن الزامی می باشد.
- ۲۰- پرسنل ارائه کننده خدمات واکسیناسیون باید در خصوص مدیریت بالینی واکنش های آلرژیک و احیای قلبی و ریوی کاملاً آموزش دیده باشند و تجهیزات عملیات احیای قلبی ریوی در محل در دسترس باشد.
- ۲۱- تجویز واکسن غیرفعال آنفلوانزا همزمان با تجویز داروهای ضدویروسی (به منظور درمان یا پیشگیری) منعی ندارد.
- ۲۲- تزریق واکسن غیرفعال آنفلوانزا همزمان ولی در محل متفاوت با سایر واکسن‌ها، منعی ندارد و تداخلی در ایجاد ایمنی زایی واکسن‌های مذکور نمی نماید.
- در حال حاضر واکسن آنفلوانزای مورد مصرف در کشور از نوع غیرفعال شده (IV) می باشد.
- ۲۳- تجویز واکسن غیرفعال آنفلوانزا در زنان شیرده منعی ندارد.
- ۲۴- حداقل فاصله تزریق واکسن آنفلوانزا از زمان انجام پیوند اعضا ۴ تا ۶ ماه با نظر پزشک معالج می باشد.
- ۲۵- کورتیکواستروئیدتراپی (مخاطی، استنشاقی، جلدی، تزریقی، خوراکی) منعی برای دریافت واکسن غیرفعال تزریقی آنفلوانزا نمی باشد.
- ۲۶- ارائه آموزش به گیرندگان واکسن در زمینه گزارش عوارض ناشی از واکسیناسیون ضروری است.
- ۲۷- توصیه می شود در حالت مطلوب واکسیناسیون آنفلوانزا قبل از شروع فصل آنفلوانزا در جامعه انجام شود. در صورت بروز طغیان و یا اپیدمی و پاندمی بر اساس پروتکل های عملیاتی مربوطه اقدام می گردد.
- ۲۸- لازم است آمار واکسیناسیون انجام شده در سامانه های الکترونیک و فرم‌های عملیاتی مربوطه تکمیل و گزارش گردد.
- ۲۹- ضرورت دارد نسبت به گزارش عوارض جانبی ناخواسته ناشی از واکسن و واکسیناسیون (AEFI) در سامانه های الکترونیک و فرم‌های عملیاتی مربوطه (برابر دستورعمل‌های اداره ایمنسازی) و کارت زرد گزارش عوارض دارویی (سازمان غذا و دارو) اقدام گردد.
- ۳۰- صدور و ثبت سابقه واکسیناسیون در کارت واکسیناسیون آنفلوانزا و دفاتر ثبت واکسیناسیون به منظور ثبت سوابق و پیگیری عوارض ناخواسته الزامی می باشد. (نمونه کارت مذکور قبلاً ارائه و توزیع گردیده است).
- ۳۱- واکسن آنفلوانزا باید در دمای ۸- ۲ درجه سانتی‌گراد در طبقه میانی یخچال و بدور از یخ زدگی نگهداری شود. (در صورت یخ زدگی واکسن باید دور ریز گردد).
- ۳۲- در هنگام تزریق واکسن آنفلوانزا با توجه به اینکه واکسن در سرنگ های آماده شده یکبار مصرف تهیه گردیده است از هواگیری سرنگ خودداری گردد و در هنگام تزریق، سرنگ بنحوی قرار گیرد که هوای داخل سرنگ در انتهای لوله سرنگ قرار گیرد تا کل محتویات ماده واکسن تخلیه گردد.
- ۳۳- میزان دوز واکسن آنفلوانزا برای کودکان ۶ ماه تا کمتر از ۹ سال که اولین بار است واکسن آنفلوانزا را دریافت می نمایند به میزان 0.5 mL و تکرار آن ۴ هفته بعد می باشد که می‌بایست بصورت عضلانی و ترجیحاً در عضله دلتوئید (برای کودکان تا ۲ سال و سن بالاتر چنانچه حجم عضله دلتوئید کم باشد باید در سطح قدامی خارجی عضله ران) تزریق شود.

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
معاونت بهداشت – مرکز مدیریت بیماریهای واگیر

۳۴- میزان دوز واکسن در بالغین و بزرگسالان یک دوز به میزان 0.5 ml می باشد که می بایست بصورت عضلانی و ترجیحاً در عضله دلتوئید دست چپ (و برای افراد چپ دست در عضله دلتوئید دست راست) تزریق شود.

۳۵- ترکیب واکسن های سه ظرفیتی و ۴ ظرفیتی در نیمکره شمالی دنیا(که ایران در این نیمکره قرار گرفته است) به شرح زیر می باشد:

It is recommended that quadrivalent vaccines for use in the 2020 - 2021 northern hemisphere influenza season contain the following:

Egg-based Vaccines

- an A/Guangdong-Maonan/SWL1536/2019 (H1N1)pdm09-like virus;
- an A/Hong Kong/2671/2019 (H3N2)-like virus;
- a B/Washington/02/2019 (B/Victoria lineage)-like virus; and
- a B/Phuket/3073/2013 (B/Yamagata lineage)-like virus.

Cell- or recombinant-based Vaccines

- an A/Hawaii/70/2019 (H1N1)pdm09-like virus;
- an A/Hong Kong/45/2019 (H3N2)-like virus;
- a B/Washington/02/2019 (B/Victoria lineage)-like virus; and
- a B/Phuket/3073/2013 (B/Yamagata lineage)-like virus.

It is recommended that trivalent influenza vaccines for use in the 2020 - 2021 northern hemisphere influenza season contain the following:

Egg-based Vaccines

- an A/Guangdong-Maonan/SWL1536/2019 (H1N1)pdm09-like virus;
- an A/Hong Kong/2671/2019 (H3N2)-like virus; and
- a B/Washington/02/2019 (B/Victoria lineage)-like virus.

Cell- or recombinant-based Vaccines

- an A/Hawaii/70/2019 (H1N1)pdm09-like virus;
- an A/Hong Kong/45/2019 (H3N2)-like virus; and
- a B/Washington/02/2019 (B/Victoria lineage)-like virus.